

KOULUVAARI

tuo iloa ja lämpöä luokkaan

Markku Laaksonen on toiminut kouluvaarina seitsemän vuotta. Toiminta on hauskaa, hyödyllistä ja merkityksellistä.

Kouluvaari iso apu ja ilonaihe arjessa – turvallinen, läsnä oleva aikuinen, jolla on aikaa kuunnella lapsia.

– Olemme etuoikeutettuja, kun saamme kouluvaarin luokkiimme viikoittain ja yhteistyö sujuu saumattomasti, iloitsevat luokanopettajat Aapo Mäkinen ja Jenni Suominen.

Joululoman jälkeisenä tiistaina Naantalin Karvetin koulun ruokasalissa käy tavallistakin vilkkaampi puheensorina. Kakkosluokkalaiset kertoilevat kilpaa kuulumisiaan samassa pöydässä istuvalle kouluvaari **Markku Laaksoselle**. Vaarin pöytään on niin kova tunku, että istumapaikat pitää jakaa vuoronumeroin, jotta kaikki pääsevät lukuvuoden mittaan samaan pöytään.

– Ruokailuhetki vaarin kanssa samassa pöydässä on ihan parasta, monta oppilasta toteaa kuin yhdestä suusta.

Kaikilla tuntuu olevan paljon tärkeitä juttuja kerrottavanaan.

– Me jutellaan ihan kaikesta, lomasta, koulusta ja harrastuksista. Kerrotaan salaisuuksia. Markkuvaari on niin kiva, ihan paras, kakkosluokkalaiset **Leon, Allu, Elli ja Milla** hehkuttavat.

– Vaari auttaa tehtävissä ja saan aina välillä istua hänen sylissään, Elli sanoo.

– Vaarille saa kertoa kaikenlaisia asioita. Tykkään jutella hänen kanssaan, Milla lisää.

– Vaari kuuntelee ja puhuu ja touhuilee meidän kanssa, se on kivaa, Leon ja Allu kertovat.

Palkitsevaa ja virkistävää

Laaksonen lähti seitsemän vuotta sitten mukaan kouluvaaritoimintaan kaverinsa pyytämänä ja houkuttelevana. Karvetin koulussa hän vieraillee viikoittain, uintijaksolla koulupäiviä kertyy tiheämminkin. Hän on mukana ja apuna myös luokan retkillä ja puuhapäivissä.

– Tämä on hauskaa ja hyödyllistä toimintaa, viikon kohokohta. Tiistainen koulupäiväni on myös

Ellin mielestä on ihan kivointa, kun pääsee kouluvaarin syliin.

”Vaari kuuntelee ja puhuu ja touhuilee meidän kanssa.”

vaimoni mielestä viikon paras päivä. Johtuneeko siitä, että olen poissa kotoa vai siitä, että olen kotona vaari-päivän jälkeen tavallistakin hyvinvointisempi, Laaksonen nauraa.

Mitä sitten vaari käytännössä tekee? Auttaa oppilaita tehtävissä, on tukena monenlaisissa tilanteissa, kuuntelee ja on kiireettömästi läsnä. Kouluvaari ei opeta, mutta tukee, auttaa ja kannustaa oppilaita.

– Kouluvaarina toimiminen on monin tavoin palkitsevaa ja henkisesti virkistävää, sillä lapset ovat välittömiä ja iloisia. Kaikki päivät

ovat erilaisia, ja ajoittain aika vauhdikkaitakin.

Laaksonen mukaan hankalinta on olla ehdottoman tasapuolinen. Toiset lapset ovat rohkeampia lähestymään, mutta sillä varjolla aremmat eivät saisi jäädä vähemmälle huomiolle.

– Joskus mieltä jää kaiheartamaan pieni riittämättömyyden tunne siitä, ehdinkö tarpeeksi viettää aikaa kaikkien oppilaiden kanssa, Laaksonen pohtii.

Avustaja ja kannustaja

Etenkin alakoulun alimmilla luokilla apua tarvitaan monessa aineessa, sillä opettaja ei mitenkään ennätä heti kaikkien avuksi. Ylimääräiset silmä- ja käsiparit ovat enemmän kuin tervetulleita.

– Opettajan työ on usein aika yksinäistä. Koen antoisana, että luokassa on välillä toinen aikuinen. Vaari ei ole vain oppilaiden, vaan myös opettajien kaveri ja tuki, **Aapo Mäkinen** korostaa.

Laaksonen mieliaineita ovat matematiikka ja liikunta, mikseivät käsityötkin.

– Maantiedoista tykkäisin, mutta sitä ei vielä alimmilla luokilla ole.

Välillä kouluvaari on apuna muillakin luokilla. Viime syksynä hän avusti puutöissä neljäsluokkalaista.

Koulupäivinä Laaksonen saapuu koululle aamuisin hyvissä ajoin, jotta ehditään vaihtamaan kuulumisia opettajien kanssa. Keskustelut ovat Suomisen mukaan antoisia ja opettajalle virkistäviä.

– Kouluvaari on meille ja luokillemme niin tuttu, toimissaan hyvin oma-aloitteinen ja reipas, joten tarkkaa päiväsuunnitelmaa ei tarvitse tehdä. Hän on myös harjaantunut näke-

Jenni Suominen ja Aapo Mäkinen kokevat kouluvaaritoiminnan hyödyllisenä ja mukavana. Samaa mieltä ovat Leon, Elli, Allu ja Milla kouluvaaristaan Markku Laaksosesta.

mään, kuka oppilaista tarvitsee apua ja tukea, **Jenni Suominen** kehuu.

Kouluvaaritoiminta on kakkosluokan opettajille iso voimavara ja apu.

– Jos itse on sairaana, vaari on hyvä tuki sijaiselle. Miesvalvojaa tarvitaan eritoten silloin, kun liikunnassa on vuorossa uintia, Suominen lisää.

Varjopuolia ei juuri ole. Tosin joskus lapset ovat vaarista niin innostuneita, että heidän puhetuuluaan joutuu toppuuttelemaan tuntien alussa.

Suominen ja Mäkinen luonnehtivat luokkiaan sopuisiksi ja toimeliaiksi. Jennin luokassa on 16, Aapon luokassa 18 oppilasta. Luokkatilat ovat väljiä, mikä edistää työrauhaa.

– Meillä on täällä Karvetin reilun 200 oppilaan alakoulussa monella tapaa hyvä tilanne. Ryhmäkoot ovat maltilliset, avustajia saa tarvittaessa ja oppimisen tuen asiat ovat kunnossa. Mikä parasta, työyhteisömme on ihan loistava, opettajakaksikko sanoo.

Arvokasta vapaaehtoistyötä

Idea kouluvaaritoiminnasta kulkeutui Ruotsista Suomeen ja tuli tutuksi ensin ruotsinkielisillä alu-

eilla. Turkuun toiminta rantautui 2000-luvun taitteessa. Kouluvaarityhdistys perustettiin 2004.

Varsinais-Suomessa, pääasiassa Turun seudulla toimivassa yhdistyksessä on jäseniä noin 80, joista viitisenkymmentä toimii aktiivisesti kouluvaareina yli 30 koulussa.

– Kouluvaaritoimintaa on nykyään monilla paikkakunnilla, mutta edelleen olemme tietyvästi ainut yhdistys, joka on perustettu kouluvaaritoiminnan pyörittämiseen. Joillain paikkakunnilla toimintaa hallinnoi esimerkiksi Rotary-klubi tai vaarit sopivat työstä suoraan koulujen kanssa, yhdistyksen puheenjohtaja **Pasi Aromäki** kertoo.

Kouluvaarit-yhdistys pitää yhteyttä kouluihin ja etsii uusille kouluvaareille sopivan koulun sekä perehdyttää tulokkaat kouluvaariuden perusasioihin. Yhdistys järjestää jäsenistölleen myös mukavia yhdessäolon iltoja ja tapahtumia.

Sosiaalisia, lapsia ymmärtäviä

Keitä sitten kouluvaarit ovat ja miten sellaiseksi voi päästä? Kouluvaarit

ovat yli 55-vuotiaita miehiä, jotka haluavat olla kasvatustyön tukena ja apuna alakouluissa – harrastaa merkityksellistä vapaaehtoistoimintaa. Kouluvaarin ominaisuuksia ovat sosiaalisuus, ystävällisyys, empatiisuus, joustavuus ja yhteistyökykyisyys.

– Koulutustaustamme kirjo on hyvin moninainen, ja olemme tehneet elämäntyömme mitä erilaisimmissa ammateissa. Emeritusopettajakin on toiminnassa mukana muutamia.

Aromäki toimii kouluvaarina Turun Lausteen alakoulussa, jossa oppilaista yli 80 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia.

– Lapset ovat lapsia, vilkkaita ja välittömiä kansallisuudesta riippumatta ja iloitsevat, kun kouluvaari on luokan kanssa, hän sanoo.

Aromäki vuorottelee ykkös- ja kakkosluokilla, lähtökohtaisesti hän viiyy yhden kuukauden kussakin luokassa.

– Kouluvaaritoiminta on tosi antoisa, merkityksellinen harrastus, josta saa hyvän mielen, kun kokee antavansa jotain hyvää muille. Palkitsevinta on, kun saa vaikeasti lähestyttävään lapseen yhteyden ja kykenee olemaan avuksi, Aromäki sanoo.